

УДК 616.31..378.14

МЕТОДИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ ЛІКАРЯМИ-ІНТЕРНАМИ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ФПДО

А. В. Марков¹, Ж. М. Шевченко², О. І. Мрочко¹

¹Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,

²Національний університет "Львівська політехніка"

METHODS OF THE INDIVIDUAL MASTERING OF KNOWLEDGES BY DOCTORS-INTERNS DURING AN EDUCATIONAL PROCESS AT THE DEPARTMENT OF THERAPEUTIC STOMATOLOGY OF FPGE

A. V. Markov¹, Zh. M. Shevchenko², O. I. Mrochko¹

¹Lviv National Medical University by Danylo Halytskyi,

²National University "Lviv Polytechnic"

Висвітлено методи навчання як спосіб впорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладачів і лікарів-інтернів, спрямовані на вирішення завдань освіти, виховання та індивідуального розвитку в процесі навчання. Представлено засоби ефективної реалізації завдань, які відповідають сучасним вимогам для підготовки лікарів-інтернів першого та другого років навчання під час навчального процесу.

The methods of studies as a way of well-organized associate activity of teachers and interns are reflected, directed on the decision of tasks of education, education and individual development, in the process of studies. Facilities of effective realization of tasks which meet modern requirements for preparation of interns of the first and second years of studying during an educational process are presented.

Вступ. Спрямування України на європейський рівень вищої освіти передбачає знання особливостей сучасної світової освітньої теорії. Вона полягає у поєднанні, взаємному доповненні та узгодженні в єдиному освітньому процесі репродуктивно-консервативної та прогресивно-гуманістичної теорій, які існують у сучасному освітньому просторі. В сучасній освіті її визначальними тенденціями є ціннісна й особистісна орієнтованість [1].

Такий підхід ставить нові завдання перед викладачами і лікарями-інтернами вищих навчальних закладів, а саме: збереження власних традицій з одного боку, а з іншого – інтеграцію у європейську модель освіти, активне застосування новітніх інформаційно-комунікаційних та аудіовізуальних технологій, комбінацій різних дидактичних методів тощо.

Минуло вже 8 років, як Україна остаточно визначилась з напрямком європейської інтеграції в системі вищої медичної освіти. Так, в ході впровадження в навчальний процес кредитно-модульної системи викладацький склад кафедр клінічного спрямування зіткнувся з низкою проблем, які певним чином впли-

вають на об'єм засвоєння лікарями-інтернами практичних знань.

Мета дослідження — визначення підходів для отримання суттєво кращих результатів навчання, ніж при застосуванні попередніх методів навчання, формування позитивних мотивацій якісної практичної та продуктивної творчої діяльності лікаря-інтерна через впровадження методів активного навчання при переході на Болонську систему.

Основна частина. Дослідження ґрунтується на даних соціологічного опитування (310 лікарів-інтернів першого та другого років навчання), оцінці досвіду проведення лекцій та практичних занять на кафедрі терапевтичної стоматології ФПДО Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького.

Також проаналізовано тематику та методичні вказівки до складання історій хвороб, вихідний та кінцевий рівень знань лікарів-інтернів до та після лікування пацієнта під час їх індивідуального захисту.

Згідно з наказом МОЗ України [2], з 2010 – 2011 навчального року вводиться кредитно-модульна си-

стема організації навчального процесу при підготовці стоматологів. Така перебудова навчання зумовлює потребу збереження творчого індивідуального підходу при дедалі більшій його стандартизації (тести, уніфікація клініко-організаційних дій тощо), розробки шляхів удосконалення кожного складника навчального процесу (лекцій, практичних, семінарських занять, консультацій, практик, самостійних та індивідуальних робіт і контрольних заходів), що входять у спеціальність “Стоматологія”. У клінічні дисципліни включається також терапевтична стоматологія, хірургічна та ортопедична стоматологія, стоматологія дитячого віку.

Готуючи стоматологів відповідно до Болонської системи, головним завданням викладача є організація навчальної діяльності в такий спосіб, щоб лікар-інтерн самостійно активно мислив, вмів аналізувати і синтезувати матеріал, використовуючи попередні базові знання і досвід, наукову інформацію з різних джерел та ситуації, які характеризують практичну діяльність стоматологічних закладів.

Як відомо, методи викладання, які забезпечують таку навчальну діяльність, називаються активними методами навчання [3]. Згідно з концепцією Б. Ц. Бадмаєва [4], саме в такому ракурсі повинен навчатись лікар – стоматолог, оскільки цілісність організму людини передбачає вільне, самостійне та творче вирішення пізнавальних і практичних завдань, пов'язаних із виробленням соціально повноцінного продукту (медичної послуги та їх інтегрування). Важливе значення при цьому належить формуванню позитивної мотивації. Аналіз соціологічного опитування лікарів-інтернів свідчить, що серед мотивів засвоєння матеріалу і отримання хороших оцінок як критерію якості навчання на першому році переважають негативні (56,7 %), а саме – небажання покарання (проблеми з деканатом, батьками тощо), а також зовнішні матеріальні мотиви (отримання стипендії для тих, хто вчиться на бюджетній основі – 88,5 %). Серед лікарів-інтернів, які вчать на контрактній формі навчання, домінують небажання покарання і надія на переведення на бюджетну форму навчання. У міру дорослішання лікарів-інтернів ці мотиви доповнюються позитивними (збільшення з 56,7 до 74,3 %) – це, передусім, мотиви самоствердження, влади (у межах малої соціальної групи), процесуально-змістові мотиви, коли лікарю-інтерну подобається сам процес навчання, спілкування з пацієнтом. Суттєве значення має мотив ідентифікації з іншою людиною (особистість викладача), який спонукає до саморозвитку (43,2 %). Лікарі-інтерни високо цінують справед-

ливе, об'єктивне ставлення до себе, розуміння їх проблем, дотепність, доступність викладу. Отже, впроваджуючи Болонську систему на стоматологічних факультетах, слід звертати увагу на диференційований підхід до формування мотивацій. Якщо на першому курсі навчання допустимими засобами впливу є примусова активація лікарів-інтернів через постійний контроль з боку деканату і батьків, то на другому курсі більшого значення набуває особистість викладача у формуванні мотивів прагнення ідентифікації, самоствердження та саморозвитку лікаря-інтерна. Відзначимо, що на останньому курсі є більш можливі переходи від пасивного методу навчання, при якому викладач є основним джерелом знань для лікарів-інтернів, до переважно активних методів, коли лікар-інтерн самостійно здобуває інформацію, а викладач організовує творчу роботу і діалог, взаємообмін інформацією і навичками у групі з використанням попереднього досвіду і знань усіх учасників процесу викладання [5].

Враховуючи поставлену нами мету завдання, ми вирішили провести індивідуально для кожного лікаря-інтерна розбір клінічних випадків стоматологічних хворих, підійшовши до даного питання більш фундаментально. Кожен лікар-інтерн отримував індивідуально пародонтологічного хворого, самостійно проводив опитування, визначав та вираховував індексну оцінку стану тканин пародонту до та після проведеного лікування. Під час проведення комплексного лікування тканин пародонту лікар-інтерн самостійно проводив лабораторні дослідження. Саме це і є метою творчих клініко-організаційних завдань із використанням попередніх інтегрованих знань, що надалі покращує результати виробничої практики. Під час засвоєння лікарями-інтернами матеріалу ми надавали стандартні тестування (відносно до системи КРОК-3), так і довільні методи аналізу ситуацій, в якому лікарі-інтерни та викладач брали безпосередню участь в обговоренні практичних ситуацій та завдань після обстеження хворого у вигляді дискусії. У процесі спілкування та співпраці збільшується довіра між викладачем та лікарем-інтерном, визначаються завдання та можливості для подальшої власної самостійної роботи. Під час дискусії обговорювались клінічні ознаки, особливості перебігу захворювання з подальшою постановкою діагнозу; визначалися зміни лабораторних показників від патології до норми; складався план комплексного лікування. Зацікавленість лікаря-інтерна полягає в тому, що під час самостійного проведення якісного лікування та колективного обговорення він об'єктивно оцінює ситу-

ацію, яка склалася, бачить позитивні результати власного проведеного лікування. Це свідчить про більш ефективну, стопроцентну активність лікарів-інтернів під час засвоєння теоретичних знань, отриманих від викладачів.

Висновок. Індивідуальний підхід до окремого випадку, зумовленого в стоматологічній практиці, зу-

мовлює перехід від примусової активації мислення до тривалого зацікавлення лікаря-інтерна під навчального процесу на очній частині та самостійної творчої продуктивності з подальшим продукуванням власних продуктивних рішень та дій на перспективну практичну діяльність, що в свою чергу позитивно впливає на сприяння підвищення рівня успішності.

Література

1. Савченко О. О. Західна парадигма освіти на початку ХХІ століття (соціально-філософський аналіз) : дис. . . канд. наук: спец. 09.00.03 [Електронний ресурс] / О. О. Савченко. – 2008. – Режим доступу : <http://dssser.com.ua/content/344152.html> 1.

2. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар-стоматолог” у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальністю “Стоматологія” : наказ МОЗ № 929 від 07.12.2009 р. (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства охорони здо-

ров’я № 541 (v0541282-10) від 08.07.2010 р.).

3. Махотин Д. А. Интерактивное обучение на уроках экономики [Электронный ресурс] / Д. А. Махотин. – Режим доступа : <http://som.fio.ru/getblob.asp?id=10017463>.

4. Бадмаев Б. Ц. Методика преподавания психологии [Электронный ресурс] / Б. Ц. Бадмаев. – Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/160426>

5. Маслова Л. В. Активные и интерактивные методы преподавания на уроках истории и обществознания [Электронный ресурс] / Л. В. Маслова. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/arti-cles/512797/>